Sote-tietopaketit raportoinnin työkaluna

Heikki Lukkarinen,
vanhempi neuvonantaja, Sitra

Sote-tietopakettimallin tavoitteena on tuottaa **läpinäkyvää** ja **vertailukelpoista** tietoa sosiaali- ja terveyspalveluiden johtamisen tueksi osana sote- ja maakuntauudistusta

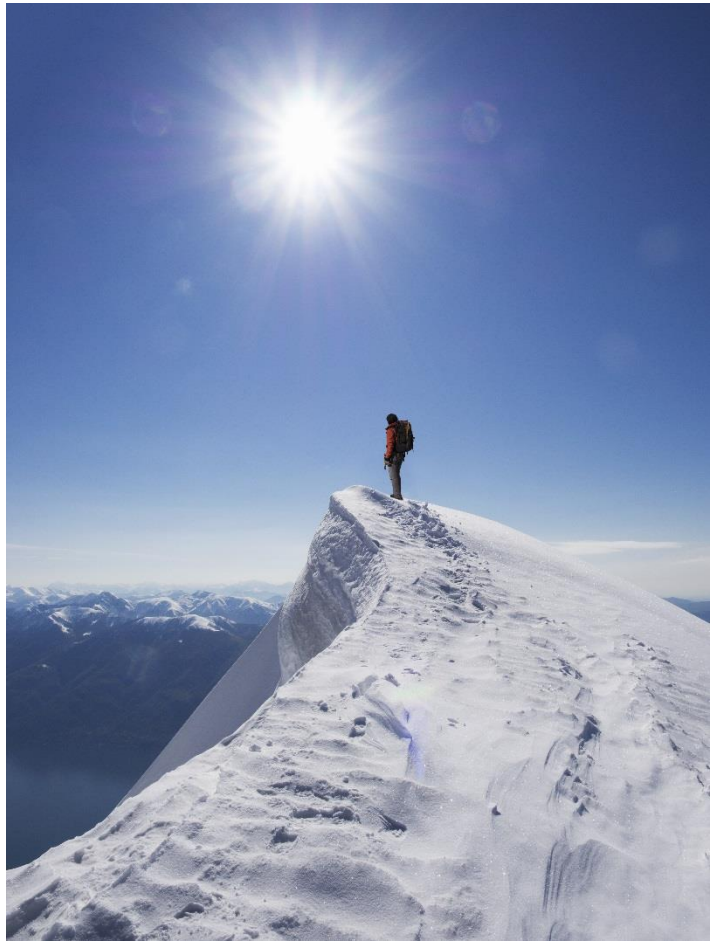

Sote-tietopaketit eivät ole:

- Karsinoita, johon asiakas määrätään
- Kokonaisuuksia, joiden välillä asiakkaan pitää valita
- Määräys palvelujen tuotannon organisoimisesta
- Jäykkä palvelukatalogi

Sote-tietopaketit ovat:

- Työkalu sote-palveluiden talous- ja toimintatiedon raportointiin ja vertailuun **hallintomalli – ja palvelutuottajariippumattomasti**
- Työkalu erityisesti **järjestäjän** näkökulmasta maakunnan palvelujen ohjaukseen (ml valinnanvapaus)
- **Kansallisen ohjauksen** (STM, VM, kansallinen ohjausyksikkö) työkalu maakuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön.
- Tukee palvelujen **integraatiota**
- **koko sotea tarkasteleva** (järjestäjän taseeseen tarkistus)

SITRA

Sote-tietopaketit

PERUSTIETOPAKETIT

1. Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti
2. 18-74 vuotiaiden erikoissairaanhoidon tietopaketti
3. Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti
4. Vammaisten palvelujen tietopaketti
5. Vastaanottopalvelujen tietopaketti
6. Aikuisten sosiaalipalvelujen tietopaketti
7. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tietopaketti
8. Päivystyksen tietopaketti
9. Suun terveydenhuollon tietopaketti
10. Kuntoutuksen tietopaketti
11. Ensihoidon tietopaketti

100 % järjestäjän sote-kustannukset, josta on kohdistamattomia kustannuksia on 1%

LAAJENNETUT TIETOPAKETIT

12. Lääkehuollon tietopaketti
13. Matkapalvelujen tietopaketti
14. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tietopaketti
15. Työterveyshuollon tietopaketti (ei määritelty)

SITRA

Palvelujen kohdentaminen tietopaketteihin
Esimerkkinä Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti

Vain osa tietopaketista kuvassa(tarkemmin käsikirjassa)

Toiminto	Palveluryhmä	Palvelut ja sisältömäärittelyt
Asiakas- ja palveluohjaus		Tähän toimintoon sisällytetään keskitetyn palveluohjauksen yksikön toiminta esim. ohjaamomalli. Sähköiset palvelut, asiakkaan tekemät omahoidon arviot, puhelinneuvonta
Omahoitopalvelut		Omahoitoa tukevat sähköiset palvelut
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Tähän toimintoon sisällytetään terveysneuvontapalvelut, varhaisen tuen sosiaalipalvelut sekä kumppanuuksien koordinointi.	Äitiysneuvolapalvelu	Raskaudenajan terveysseuranta ja neuvonta. Sisältää myös perhevalmennuksen ja kotikäynnit. Neuvolatoiminnassa kustannukset tulisi saada eriteltyä neuvolalajeittain (äitiysneuvola, lastenneuvola). Sisältää omien psykologien kustannukset.
	Lastenneuvolapalvelu	Alle kouluikäisten terveysseuranta ja -neuvonta. Sisältää myös perhevalmennuksen ja kotikäynnit. Sisältävät myös omien psykologien kustannukset. Isyyden tunnistaminen kohdentuu siihen yksikköön missä asiakas käy.
	Kouluterveydenhuolto-palvelu	Kouluikäisten terveysseuranta ja neuvonta Sisältää yhteisöllisen opiskeluhuollon
	Perhesuunnittelu	Seksuaaliterveydenhoito ja perinnöllisyysneuvonta
	Varhaisen tuen sosiaalipalvelut	Sosiaalihuoltolain nojalla toteutettava ennaltaehkäisevä perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu. Avohoidosta tulisi saada irrotettua ennaltaehkäisevä toiminta, joka usein sekoittuu avohoidon palveluihin, esim. varhaisen tuen sosiaalipalvelut vs. tavallinen perhetyö.
	Kumppanuuksien koordinointi ja vertaistukitoiminta	Vertaistukitoiminnan ja ryhmämuotoisen toiminnan koordinointi yhdessä kumppaneiden (esim. kunnat ja kolmas sektori) kanssa sekä avustukset järjestöille.
Perheoikeudelliset palvelut		Tähän toimintoon sisällytetään Lapsen ja vanhemman tapaamisen valvonta Isyyden tunnustaminen, kohdentuvat siihen yksikköön jossa asiakas käy sopimusasiat Olosuhdeselvitykset Sovittelu Adoptioneuvonta Lastenvalvoja

Toiminto ja palveluryhmätaso ovat valtakunnallisesti yhtenevästi määritelty ja vertailu tapahtuu pääosin tällä tasolla (Käsikirja)

Palvelut ja niiden sisällöt voivat vaihdella maakunnittain, mutta niiden kohdennusperiaatteet ovat samanlaiset

SITRA

Modulaarinen rakenne tulee noudattaa maakunnan JHS palveluluokitusta

Toiminto	Palveluryhmä	Palvelut ja sisältömäärittelyt
Asiakas- ja palveluohjaus		Tähän toimintoon sisällytetään keskitetyn palveluohjauksen yksikön toiminta esim. ohjaamomalli. Sähköiset palvelut, asiakkaan tekemät omahoidon arviot, puhelinneuvonta
Omahoitopalvelut		Omahoitoa tukevat sähköiset palvelut
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Tähän toimintoon sisällytetään terveysneuvontapalvelut, varhaisen tuen sosiaalipalvelut sekä kumppanuuksien koordinointi.	Äitiysneuvolapalvelu	Raskaudenajan terveysseuranta ja neuvonta. Sisältää myös perhevalmennuksen ja kotikäynnit. Neuvolatoiminnassa kustannukset tulisi saada eriteltyä neuvolalajeittain (äitiysneuvola, lastenneuvola). Sisältää omien psykologien kustannukset.
	Lastenneuvolapalvelu	Alle kouluikäisten terveysseuranta ja -neuvonta. Sisältää myös perhevalmennuksen ja kotikäynnit. Sisältävät myös omien psykologien kustannukset. Isyyden tunnistaminen kohdentuu siihen yksikköön missä asiakas käy.
	Kouluterveydenhuolto-palvelu	Kouluikäisten terveysseuranta ja neuvonta Sisältää yhteisöllisen opiskeluhuollon
	Perhesuunnittelu	Seksuaaliterveydenhoito ja perinnöllisyysneuvonta
	Varhaisen tuen sosiaalipalvelut	Sosiaalihuoltolain nojalla toteutettava ennaltaehkäisevä perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu. Avohoidosta tulisi saada irrotettua ennaltaehkäisevä toiminta, joka usein sekoittuu avohoidon palveluihin, esim. varhaisen tuen sosiaalipalvelut vs. tavallinen perhetyö.
	Kumppanuuksien koordinointi ja vertaistukitoiminta	Vertaistukitoiminnan ja ryhmämuotoisen toiminnan koordinointi yhdessä kumppaneiden (esim. kunnat ja kolmas sektori) kanssa sekä avustukset järjestöille.
Perheoikeudelliset palvelut		Tähän toimintoon sisällytetään Lapsen ja vanhemman tapaamisen valvonta Isyyden tunnustaminen, kohdentuvat siihen

Moduulien asiakas ja kustannustiedolle on tuotettu yhtenäiset laskentasäännöt (laskentatapa noudattaa JHS luokitusta)

Moduulit tulevat vastaamaan maakunnan JHS palveluluokitusta

Raportointitavat ja –näkymät eivät ole sidottu tietopakettirakenteeseen

SITRA

Varsinais-Suomen sote-kustannukset tietopaketteittain (838 milj. eur, 55% väestöstä)

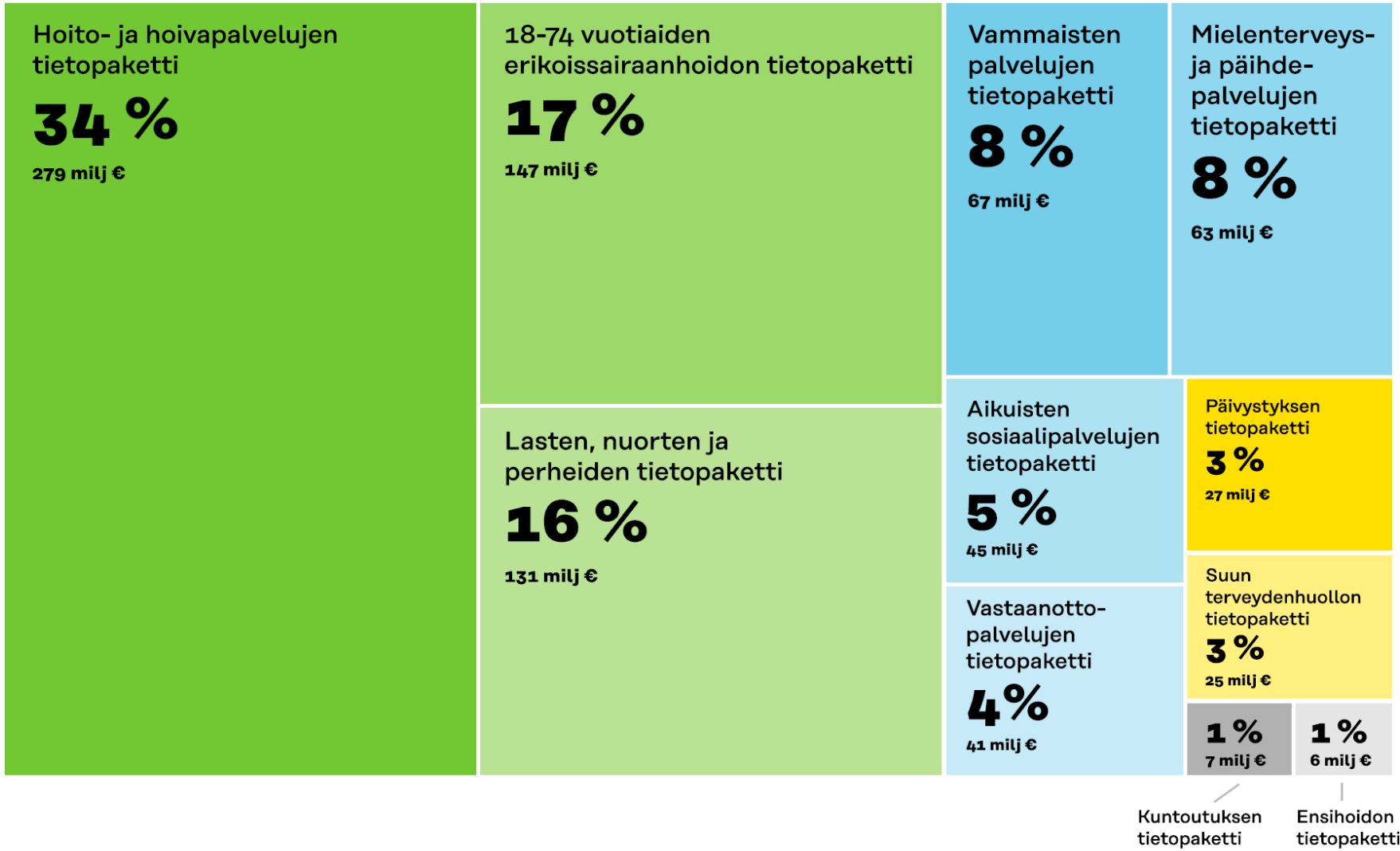

SITRA

Sote-kustannukset (brutto) v. 2016 tietopaketteittain

Varsinais-Suomi
yht. 842 109 300 €, 3552 €/asukas

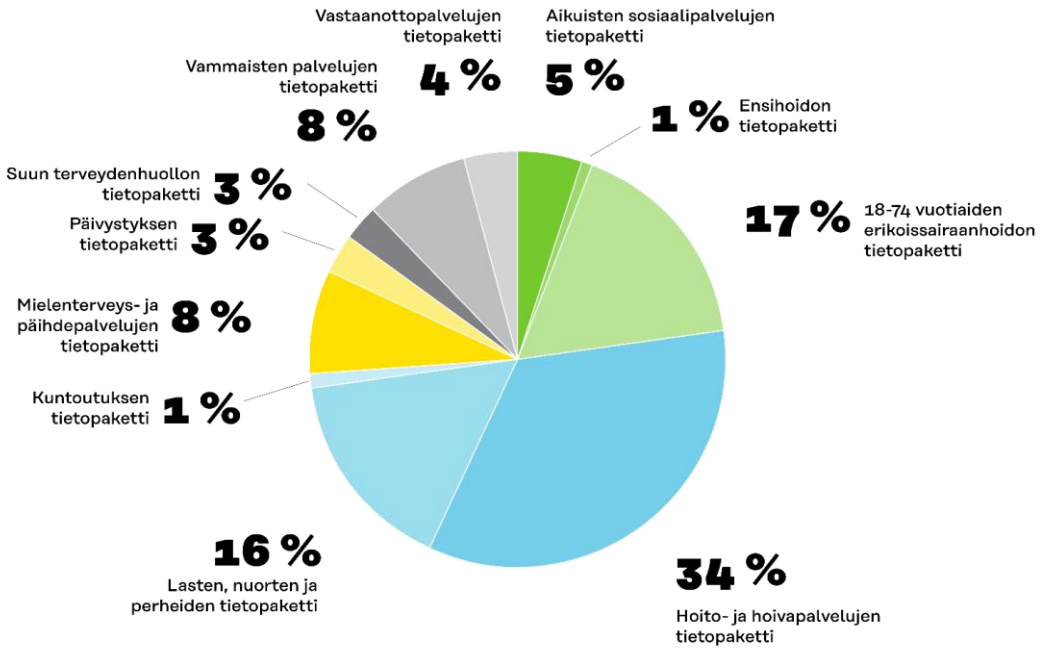

Etelä-Karjala
yht. 498 073 496 €, 3816 €/asukas

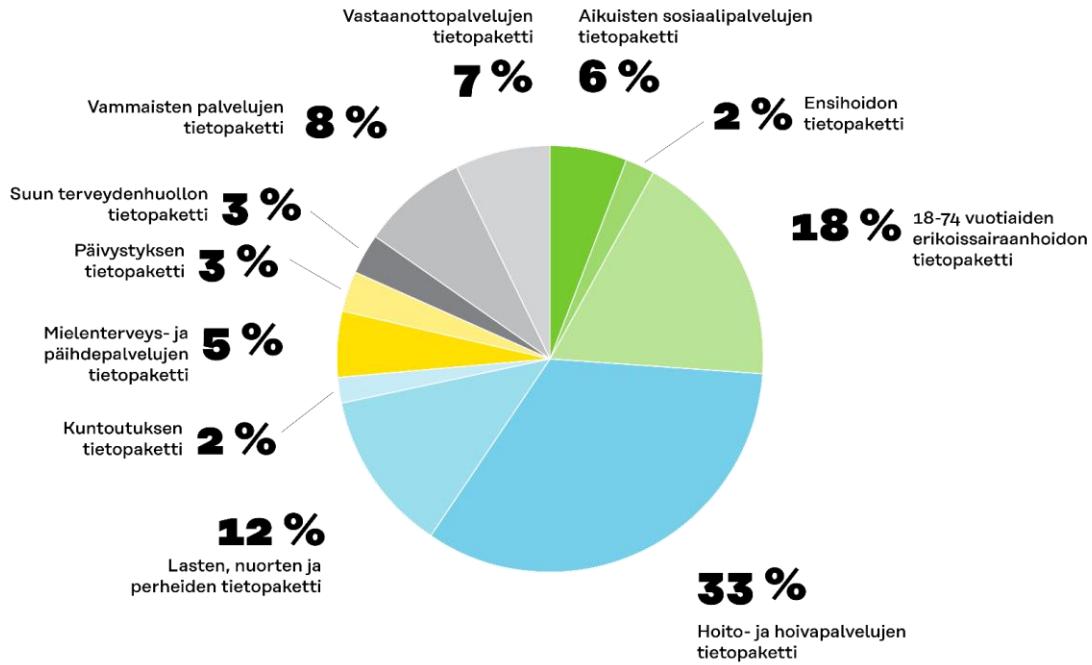

SITRA

Bruttokulut ja asiakasmäärät tietopaketeittain Etelä-Karjalassa

-sis. Eksoten toiminnan lisäksi Kelan korvaamat lääkkeet ja matkat v.2016

Asiakkaat
124 805

Kustannukset
544 866 671 €

SITRA

Etelä-Karjalan sote-kustannusten jakaantuminen sote-tietopaketeittain – Lääkehuolto kolmanneksi suurin

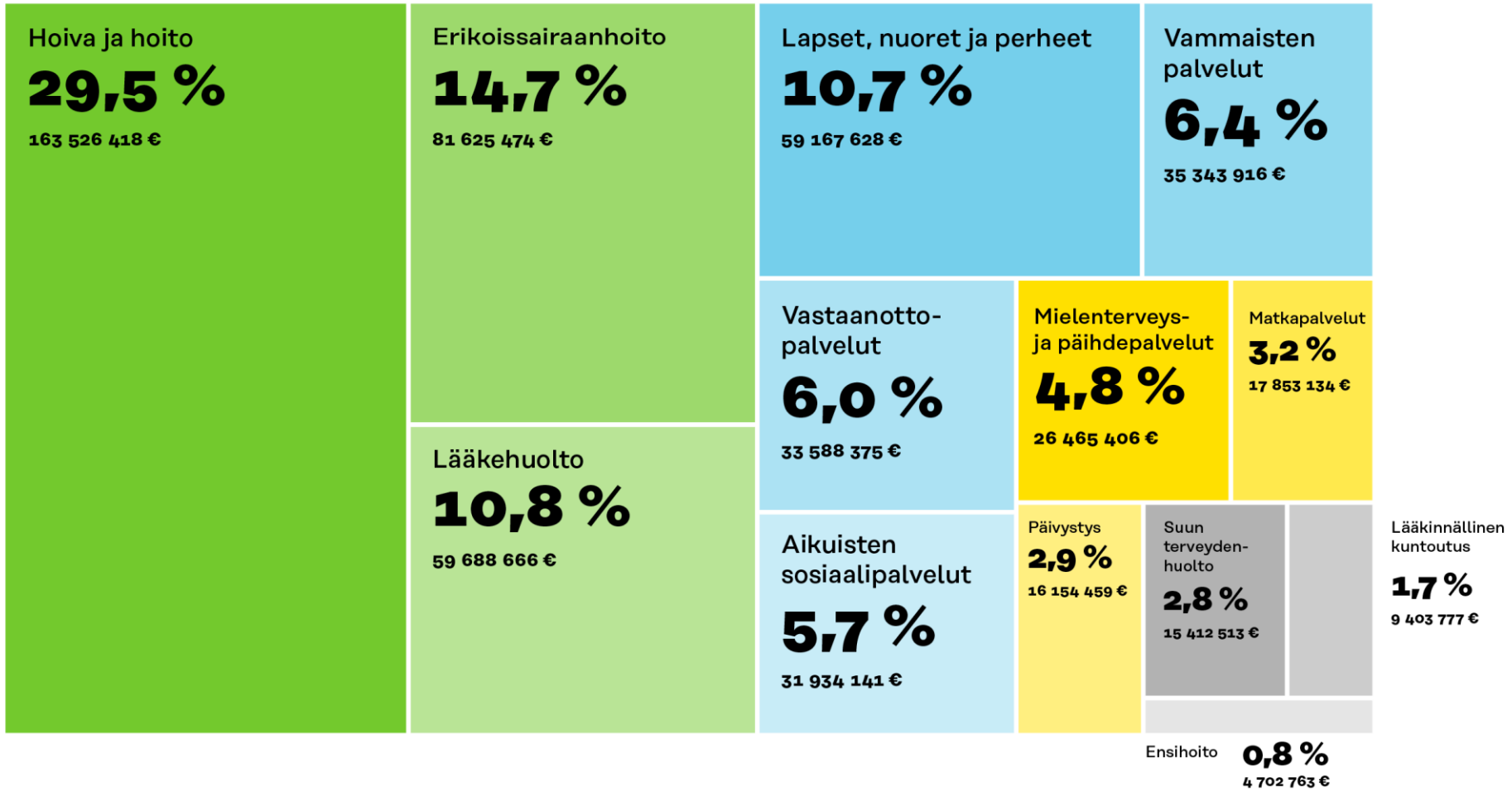

Yhteensä 554 866 671 €

Lääkehuollon tietopaketin rakenne

Toiminto	Palvelu	Alapalvelu 1	Alapalvelu 2	Selite
Avohoidon lääkkeet	Korvatut lääkkeet	Harvinaislääkkeet		Korvattujen ja alle omavastuun jääneiden korvattavien lääkkeiden kustannukset yhteensä. Ei sisällä kliinisiä ravintovalmisteita tai perusvoiteita.
		ATC-ryhmät (14 pääryhmää, 1. taso) (ei sisällä harvinaislääkkeitä)	ATC-ryhmät (terapeuttisia/farmakologisia alaryhmiä, 2. tai 3. taso)	
	Ei-korvatut reseptilääkkeet			Lääkkeet, joita ei korvata sairausvakuutuksesta. Ei sisällä rokotteita.
	Itsehoitolääkkeet			Lääkkeet, joita voi ostaa apteekista ilman lääkemääräystä. Huom. osa valmisteista määrätty reseptillä!
Sairaalalääkkeet	Lääkkeet	Harvinaislääkkeet		Kaikki lääkkeet, annostelureitistä tai lääkemuodosta riippumatta, paitsi tartuntatautilain mukaiset lääkehoidot.
		ATC-ryhmät (14 pääryhmää, 1. taso) (ei sisällä harvinaislääkkeitä)	ATC-ryhmät (terapeuttisia/farmakologisia alaryhmiä, 2. tai 3. taso)	
	Tartuntatautilain mukaiset lääkehoidot			Esim tuberkuloosin, HIV:n tai hepatiitti C:n hoitoon käytetyt lääkkeet, sairaalassa annetut rokotteet
Apteekkitoiminta ja lääkkeiden annostelu	Sairaala-apteekkien toiminta			Tila, henkilöstö ja laitteistokustannukset
	Lääkeannostelukustannukset	Infuusiopoliklinikka		
		Kotisairaanhoito		
		Annosjakelu		
	Avoapteekkien toiminta			Apteekkitoiminnan kustannus on lääkkeen hinnasta riippuvat marginaalit + toimitusmaksu – apteekkimaksu, apteekkipalkkio
Rokotteet	Kansallisen rokotusohjelman rokotteet			Kaikki rokotteet, mukaan lukien riskiryhmien rokotteet (esim. TBC, TBE endeemisillä alueilla)
	Muut rokotteet	ATC-ryhmä J07	ATC-ryhmän 4. taso	

Lääkehuollon tietopaketin kustannusten jakaantuminen Etelä-Karjalassa (Eksote+Kela)

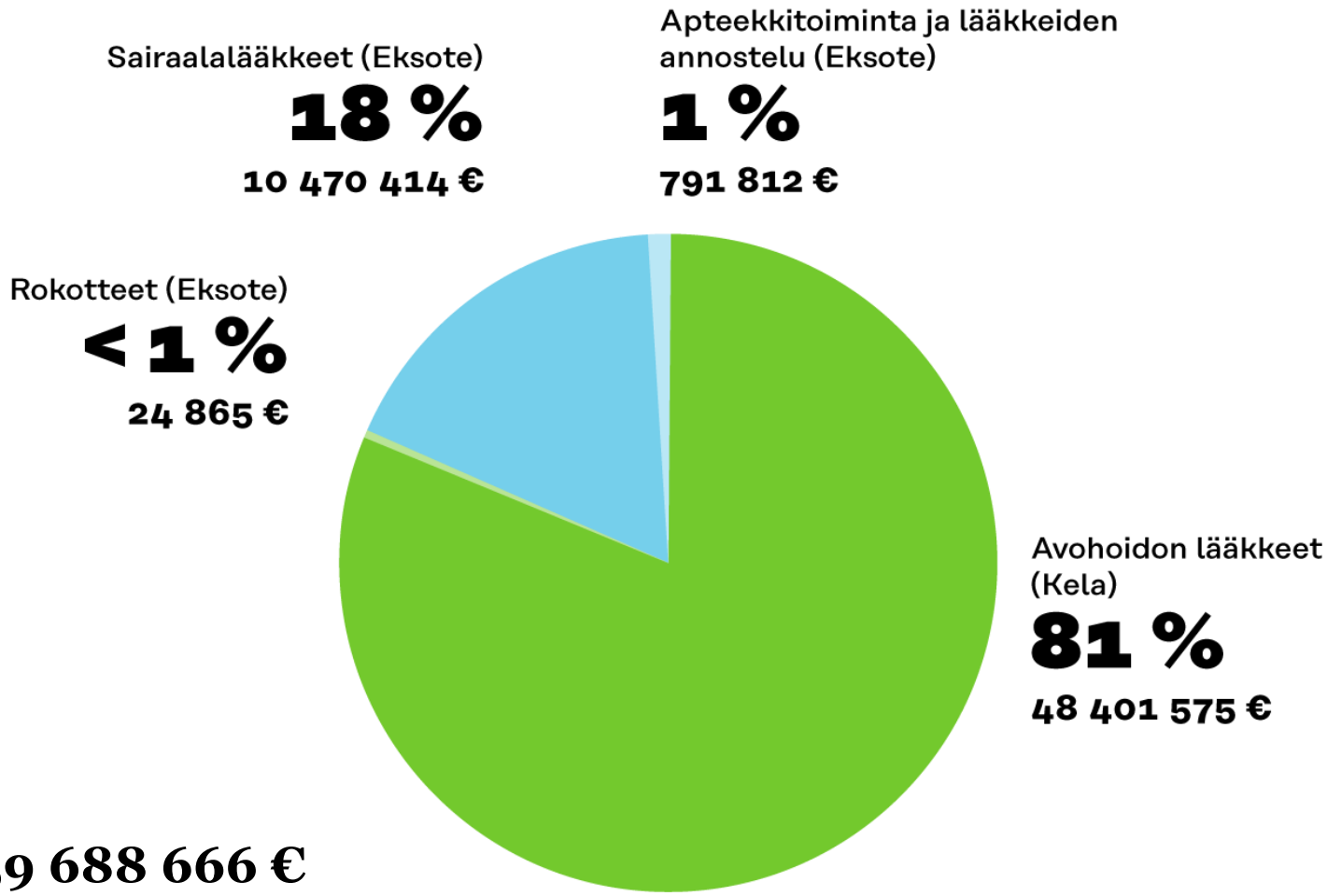

Yhteensä 59 688 666 €

SITRA

Lääkkeet ryhmiteltynä

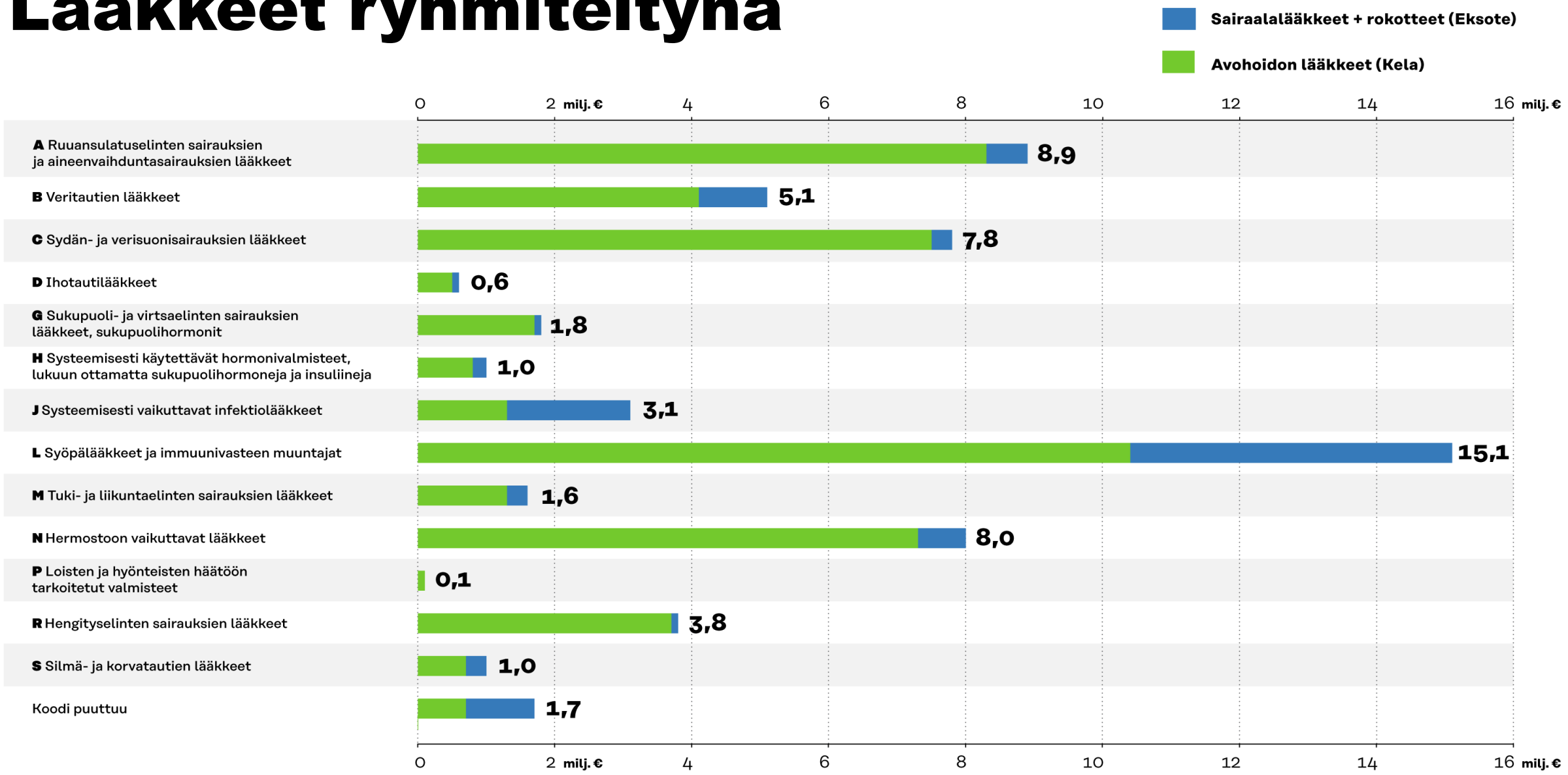

Vuoden 2016 bruttokulut

SITRA

Monilääkitys ennustaa merkittävää sote-palveluiden ristiinkäyttöä

Eri lääkkeiden käyttö luokiteltuna lukumäärän mukaisesti ja asiakkaiden keskimääräinen sote-kustannus Etelä-Karjalassa v.2016.

ATC-koodien lkm	Henkilö-määrä	Brutto-kustannukset (eur)	Netto-kustannukset (eur)	Brutto-kustannukset/ asiakas (eur)
<10	104716	266 716 884	229 013 376	2547
10-19	17416	186 317 035	157 366 799	10698
20-29	2431	51 343 948	44 694 663	21121
>30	245	7 906 938	6 828 801	32273

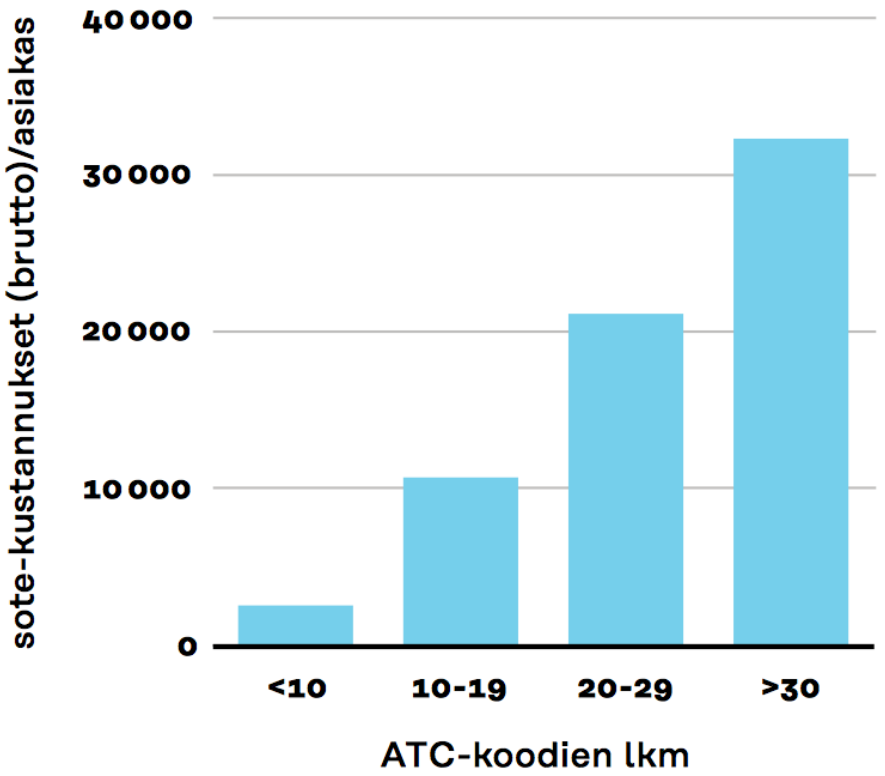

SITRA

Asiakaskohtaisen lääkekustannuksen suhde muihin sote-kustannuksiin Etelä-Karjalassa

Asiakkaiden lääkekustannukset/vuosi (brutto)	Kaikki sote-kustannukset	Sote-kustannukset ilman lääkehoitoa	Muut sote-kustannukset/asiakas
Ei lääkitys-kustannuksia	49 252 636	49 252 636	1 483
Alle 200€	120 618 640	117 821 975	2 687
200€-1 999€	256 193 616	232 347 697	6 886
2 000€-9 999€	58 407 051	46 365 311	13 795
10 000€-49 999€	21 814 340	8 018 145	10 850
Yli 50 000€	5 977 452	858 040	19 068

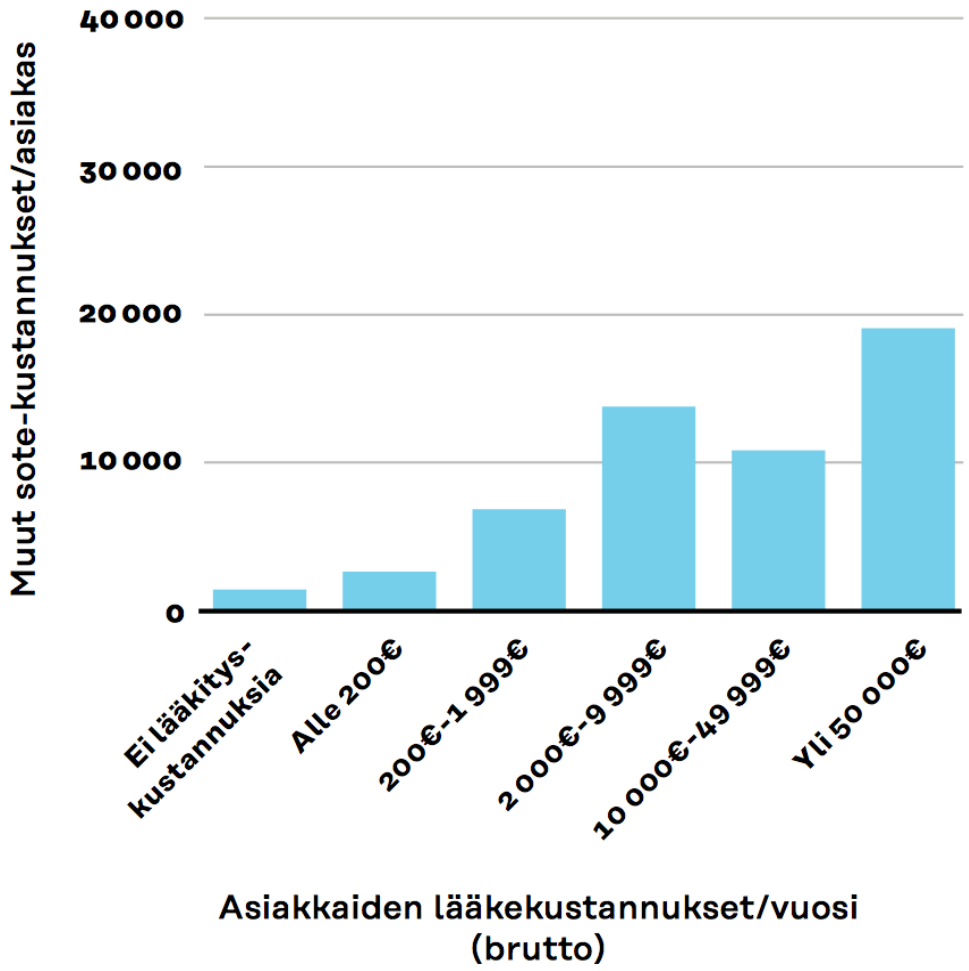

SITRA

Työpöytänäkymällä vertailutietoa eri maakunnista

- Työpöytänäkymä – Esimerkki 1

Ei todelliset luvut

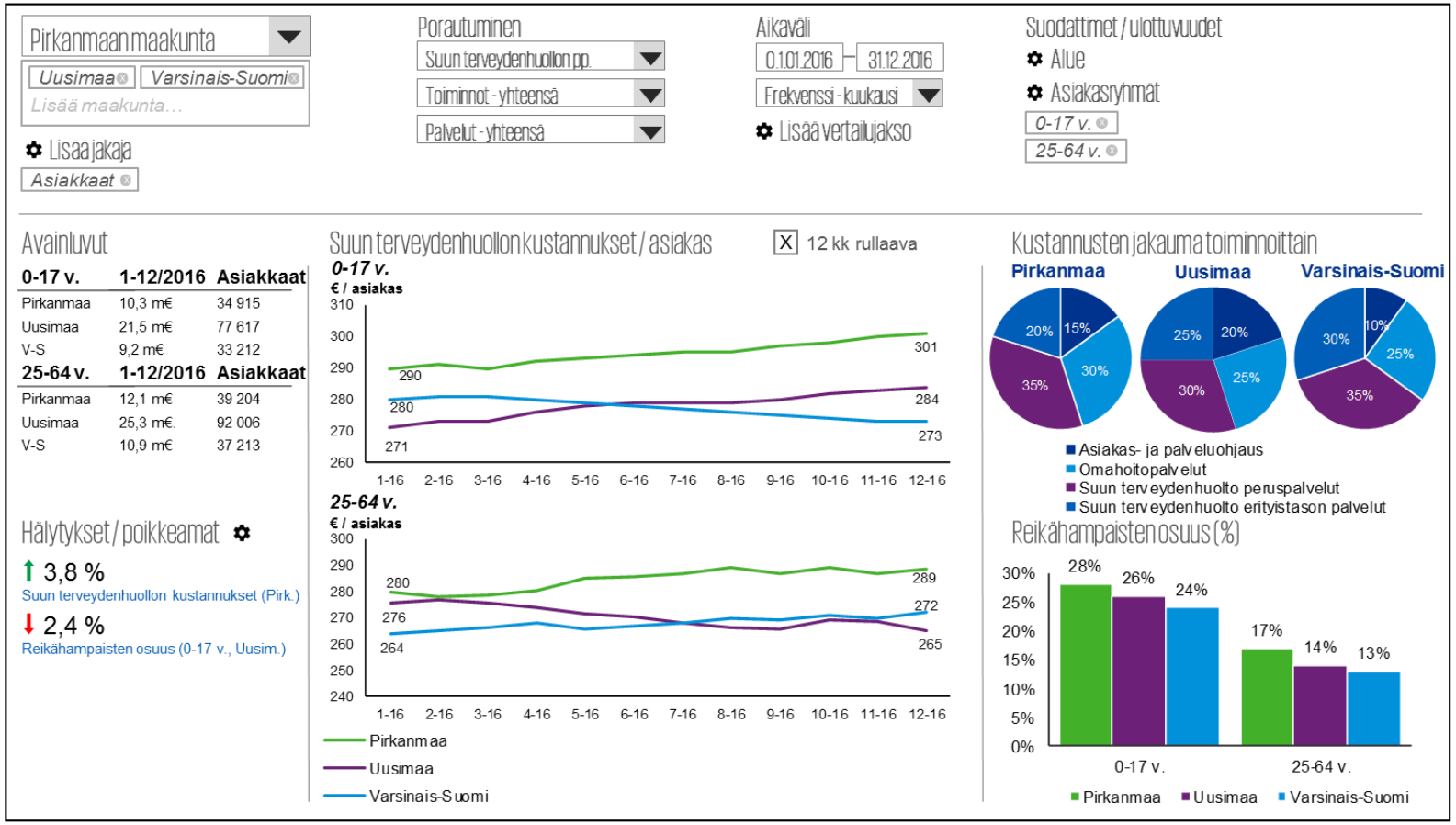

Maakuntakohtainen tietopakettien tarkastelu
- Työpöytänäkymä – Esimerkki 2

Ei todelliset luvut

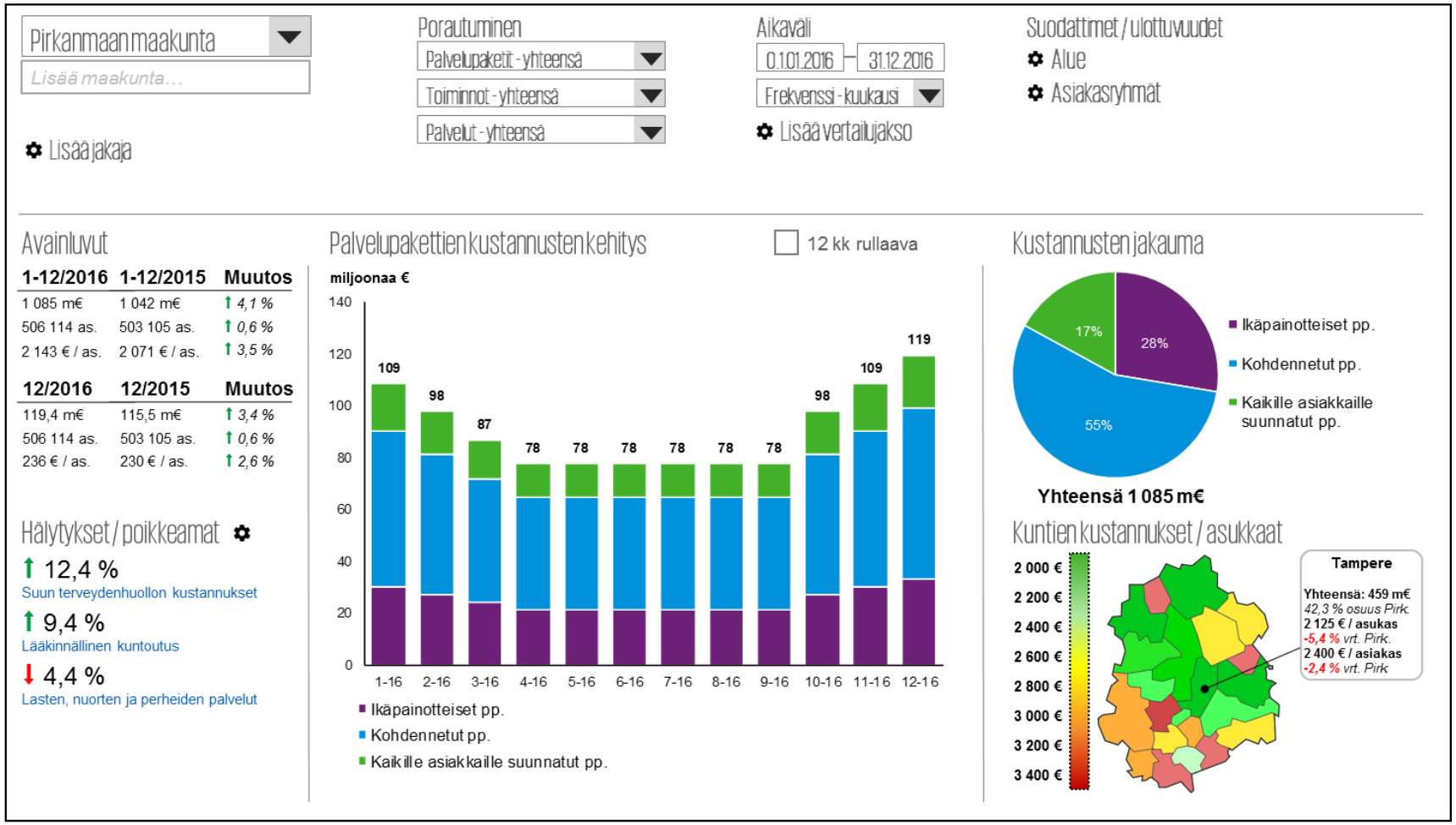

Sote-tietopakettien julkaistut dokumentit

Tiekartta:
https://media.sitra.fi/2017/09/12222052/2017-09-12-Sitran-Selvityksia-Sote-web-final.pdf

Käsikirja:
https://media.sitra.fi/2017/09/12224710/20170910_Tietopakettien-käsikirja.pdf

Lääkehuolto ja matkapalvelut:
https://www.sitra.fi/julkaisut/lapivalaisussa-sosiaali-ja-terveydenhuollon-laake-ja-matkakustannukset/

Ehdotus tietopakettien laatu ja vaikuttavuusmittareista:
Julkaisu lähiviikkoina – liittyy KUVA työryhmän työhön

SITRA

HYVÄÄ HUOMISTA, SUOMI!

sitra.fi | seuraavaerä.fi
@sitrafund

SITRA